

MEMO

Pealkiri: COPA-COGECA maaelu arengu töögrupi ja Euroopa Komisjoni maaelu arengu CDG (ekspertrühma) istung
Toimumiseaeg ja koht: 06.-07. veebruar 2020, Copa-Cogeca ja DG AGRI
Koostaja: Kerli Ats, Eestimaa Talupidajate Keskliidu juhatuse liige

Sissejuhatus

06. veebruaril 2020.a. kogunes Brüsselisse Copa-Cogeca kontorisse töörühm arutamaks maaelu arengut ning arengukavade rakendamist liikmesriikides. Järgmine päev koguneti Euroopa Komisjoni CDG (*Civil Dialog Group*) istungile, kus lisaks eelmise päeva töörühma liikmetele osalesid ka erinevate EL organisatsioonide esindajad.

COPA-COGECA maaelu arengu töögrupi istung 06.02.2020

1. Kinnitati koosoleku päevakord ja eelmise koosoleku raport
2. Tulemused üritustest, kus koosolekute vahepeal osaleti sekretariaadi poolt
3. Informatsiooni jagamine hiljutistest tegevustes – Peamised kokkuvõtted seminari „Võrgustumine“ kohta
4. Tuleviku ÜPP
 - Seadusandliku protsessi hetkeolukord

Tõstatati EL roheleppe teema. Esitati küsimusi, mis on seotud roheleppe ajaraamiga, lisaks tõstatati küsimusi, et millises osas ja kuidas hakatakse roheleppest tulenevaid eesmärke tuleviku ÜPP raames rakendama liikmesriikides ja kuidas see mõjutab EL tasemel lõplike kokkulepeteni jõudmist. Muret tekitas, et milline on strateegiline lähenemine põllumajandustootjateni info edastamisel. Rõhutati, et kõik sellised ebaselgused tekitavad küsimusi põllumajandustootjatele stabiilsuse tagamisega, mis on ülimalt oluline. Põllumajandustootjad vajavad õiglast sissetulekut. Tõstatati taaskord aktiivse põllumajandustootja definitsiooni küsimus. Märgiti, et ÜPP raames pean toetama aktiivset põllumajandustootjaid. Lisaks oleks vaja rakendada reeglid põllumajandustootjate nõuandesüsteemi paremaks rakendamiseks liikmesriikides.

5. Kliimameetmed ja tulemuspõhised maksed

Töörühma juhid soovisid saada töögrupi liikmetelt tagasisidet liikmesriikides rakendatud kliimameetmetest ning tuleviku vaadet tulemuspõhisest kliimameetmete rakendamisest. Märgitakse, et ühe kliimameetmena võiks rakendada liikmesriikides täppisviljelust, mis võiks olla üheks meetmeks kasvuhoonegaaside vähendamisel. Ökokavasid peab tunnustama ja vaja oleks praktilisi meetmeid. Kindlalt toetati ka digitaliseerimist põllumajanduses. Nimetati, et digitaliseerimine ja täppisviljelus aitavad panustada kliimaeesmärkide saavutamiseks. Tulemuspõhise lähenemisel tuleks kindlasti olla tähelepanelikum indikaatorite määramisel.

Täppisviljeluse rakendamisel märgitakse, et kui see muudetakse kohustuslikuks peab olema selle rakendamine põllumajandustootjatele toetatav. Lisaks tekkis töörühmas dialoog täppisviljeluse defineerimise osas. Ettepanek on, et see tuleks selgelt defineerida. Leiti, et võiks kaaluda täppisviljeluse rakendamist ökokavas.

6. Üleminekuperioodi määrus

a. Euroopa Parlamendi raport üleminekumääruse kohta, Elsi Katainen

Ettekandega esines pr Elsi Katainen, kes andis ülevaate raportist üleminekumääruse kohta. Ta märkis, et üleminekumääruse eesmärk on tagada põllumajandustootjatele stabiilsus ja kindlus. Nimetas, et ÜPP üleminekumäärus on ülimalt oluline, mis rakendub 01.01.2021. Üleminekuperioodil peame võtma hetkel kehtivad reeglid baasiks. Ajaline raam on oluline, sest põllumajandustootjatele ja toiduainetööstusel on vaid paar kuud aega enne kui määrus jõustub. Ta märkis, et MFF kokkulepe peab oleme lõplikult vormistatud enne ÜPP üleminekuperioodi. Tema poolt oli tervitatav lähenemine „vanad reeglid, uus raha“, kuid nimetas, et „vanad reeglid ja vähem raha“ ei ole aktsepteeritav ning ei toeta eelarve vähendamist. Üleminekuperioodi pikkuse osas on hetkel märgitud 12 kuud kuid tema hinnangul on hetkel üleminekuperioodi pikkuseks 24 kuud. Täiendused – liikmesriikidel on võimalik II sammast kaasrahastada ning põllumajandustootjatel on võimalik võtta kuni 3 aastaseid kohustusi.

Arutelu käigus märkitakse, et oluline on säilitada eelarve maht ning tagada põllumajandustootjatele stabiilsus ja kindlustunne. Oluline on anda võimalus põllumajandustootjatel võtta tootmiskohustusi. Laual oli ettepanek, et kohustuste periood võiks olla pikem kui kolm aastat ning põllumajandustootjatel võiks olla võimalik ka kuni 7 aastaseid kohustusi võtta, kuid selle küsimuse osas oli tagasiside, et me peame arvestama, et me suundume uue tuleviku ÜPP-ga täiesti uude rakendusmudelisse (tulemuspõhine lähenemine) ning oluline on võimalikult kiirelt uude süsteemi üleminek.

7. Euroopa Liidu rohelepe

Copa-Cogeca esindaja tegi ettekande, kus tutvustas rohelepe põhiolemusi. Märkitakse, et põllumajandus ja metsandus on kliimamuutustega tegelemisel võtmetähtsusega -

märkimisväärne potentsiaal emissiooni vähendamiseks. Toetada tuleks süsiniku (*carbon farming*) kava, võttes arvesse riiklikke aspekte ja see peab hõlmama põllumajanduse erilist rolli. Kolmandad riigid peaksid ELi importimisel järgima samu keskkonna- ja toiduohutusestandardeid kui EL. Uued aretustehnoloogiaid tuleks rangete teaduslike otsuste põhjal hinnata, et kas need saavad parandada põllumajandusettevõtete jätkusuutlikkust. Ühe olulise seisukohana märgiti, et EL rohelepe ei tohiks segada käimasoleva tuleviku ÜPP protsessi. Põllumajandustootjatelt ei saa paluda rohkem teha, kui neile makstakse vähem raha – oluline MFF läbirääkimistel arvesse võtta.

EL rohelepe ja jätkusuutlik toidutootmise süsteem, põhisõnumid:

- Põllumajandustootjad vajavad teaduspõhist poliitikakujundust, mis põhineb mõjuhindangutel ja mitmel stsenaariumil.
- Oluline on tugevdada põllumajandustootjate positsiooni toiduainete ahelas.
- Ilma toiduohutusest puudub toiduga kindlustatus.

EL rohelepe „Talust toidulauani“ lähenemine:

- Üleminek mahepõllumajandusele peab toimuma turupõhiselt.
- Integreeritud kahjuritõrje lähenemisviisi tuleb edendada
- Kui taimekaitsevahendite kasutust tuleb vähendada, tuleb leida usaldusväärsed ja taskukohased alternatiivid.
- Loomade heaolu tagamiseks peame esmalt keskenduma kehtivate õigusaktide jõustamisele.

Komisjoni maaelu arengu CDG (ekspertühm) istung 07.02.2020.a.

1. Kinnitati koosoleku päevakord ja eelmise koosoleku raport.

2. Tuleviku ÜPP

Esimese päevakorra punkti ettekande olulised märksõnad oli ülemineku määrus ja ÜPP strateegiakavad. KOM ettekandes märgiti, et üleminekuajaperioodi pikkus on KOM ettepanekul üks aasta. 01.01.2022 algab uus ÜPP periood. Märgiti, et kohustuslikuks jääb aktiivse põllumajandustootja defineerimine. Ökokavade osas märkis komisjoni esindaja, et liikmesriigid on avaldanud muret, et kui ei ole piisavalt taotlejaid ökokavadest, et nad kaotavad vahendid ÜPT eelarvest – muret tekitab potentsiaalne võimalus kaotada eelarvelisi vahendeid. Märgiti, et liikmesriikide vahel arutatakse aktiivselt aruandluse küsimuste üle ja hindamine läbi indikaatori. Lisaks täitmiskontrolli küsimusi. Liikmesriigid soovivad aruandlust harvem, kuid KOM soovib liikmesriike monitoorida iga-aastaselt. Peamised lahtised küsimused puutuvad nn „kõrvamärgistamist“ sammasteüleselt. Selles osas on olukord keeruline, kuna mõlemad sambad käituvad väga erinevalt. Kui I samm on ühe aastase eelarvega, siis II samm on mitmeaastaste eelarvetega. Päevakorra punkti arutelu tõstatati olulisi küsimusi, mis puudutas üldist ÜPP lähenemist ja tuleviku ÜPP-d. Märgiti, et oluline on nn *cappingu*

rakendamisel defineerida „aktiivne põllumajandustootja“, et toetused läheksid ikka eelkõige just põllumajandustootjatele

3. Üleminekumäär – Maaelu arengu rakendamine

Komisjoni esindaja tegi ettekande, mis rääkis ülemineku määruse rakendamistest maaelu arengukavades. Ülemineku perioodil on võimalik rakendada 1-3 aastaseid kohustusi. LEADER osas jääb liikmesriikides kõrvamärgistuse kohustus 5%.

4. ÜPP võrgustiku areng

Päevakorra punktis arutati CDG (ekspertrühmade) ülesannete ja rollide üle. Millised on erineva alagruppide eesmärgid tulevikus CDG kontekstis. Lisaks arutati, et millised on KOM ootused tulevikus CDG osas. CDG kohtumisi nähakse kui head platvormi kogemuste ja vaadete jagamise osas. Kuna II sammas puudutab maaelu erinevaid aspekte, siis ekspertrühm, kuhu on kaasatud erinevad huvigrupid on oluline ka tulevikus.

5. Euroopa Liidu rohelepe

EL rohelepe teemalise ettekande tegi Ricard Ramon DG-Agrist. Ta märkis, et EL rohelepe on üks kuuest poliitilisest prioriteedist aastaks 2020-2024, mille peamiseks eesmärgideks on muuta EL majandus jätkusuutliku tuleviku poole, jättes mitte kedagi maha.

Üheks poliitiliseks eesmärgiks on **suurendada EL-i kliimaambitsioone aastaks 2030 ja 2050**, mille eesmärkide täitmiseks on alljärgnevad tegevused:

- Euroopa „Kliimaseadus“, mis seob õigusaktides 2050.aasta kliima neutraalsuse eesmärgid. Tähtaeg 2020.aasta märts.
- Üldine ja põhjalik kava oktoobriks 2020, mille eesmärk on suurendada vastutustundlikul viisil EL-i kliimaeesmärkide saavutamist aastaks 2030 vähemalt 50%-ini liikudes 55% eesmärgi suunas.
- Uuendada ja vajadusel üle vaadata kõik asjakohased seadusandlikud meetmed, et saavutada suurenenud ambitsioon. Tähtaeg juuni 2021.a.
- Süsiniku määrade kohandamise mehhanism valitud sektorites aastaks 2021.
- Uus EL-i kohanemisstrateegia.

Teiseks eesmärgiks on **ökosüsteemide ja bioloogilise mitmekesisuse säilitamine ja taastamine**. Seda eesmärki toetavad alljärgnevad tegevused:

- EL Bioloogilise mitmekesisuse strateegia aastaks 2030. Tähtaeg märts 2020.
- Järel kontrollida bioloogilise mitmekesisuse kao peamisi põhjustajaid.
- EL Metsa strateegia. Tähtajaga 2020.
- Meetmed raadamiseta väärtusahela toetamiseks alates 2020.a.

„**Talust toidulauani**“ strateegia olemus ja üldine eesmärk on tagada jätkusuutlik toidu tootmine, võttes arvesse nii majanduslikke, keskkonna- ja sotsiaalseid eesmärke. Oluline põllumajandussektorile on suurenenud ambitsioon pestitsiidide, väetiste ja antibiootikumide kasutamise vähendamisel; „Säästvate tavade” kasutamise tõus, sh. mahepõllumajandus; ÜPP strateegiakavad peavad täielikult kajastama neid eesmärke ja strateegiat talust toidulauale ja roheleppe muid elemente - oluline teema!

Käesoleva päevakava punkti üheks osaks oli lisaks finantsinstrumentide võimalused roheleppe eesmärkide saavutamisel. Põhiline sõnum oli, et finantsinstrumente saab kasutada investeeringute puhul, mis toodavad kasumit, kuna laen tuleb põllumajandustootjatel tagasi maksta. Märkigi, et põllumajandustootjatel on vaja rohkem informatsiooni finantsinstrumentide kasutamise võimalustest.

6. Maapiirkondade pikaajaline visioon

Märkigi, et esimest korda on EL-i poliitilistes dokumentides märgitud maapiirkondi, mis on pretsedent. Maapiirkonid puudutavad palju erinevaid poliitikaid ning meil on täna palju erinevaid võimalusi maapiirkondade arendamisel ning seda just erinevate poliitikate abil. Uue maapiirkondade pikaajalise visiooni loomisel lähtutakse just olemas olevatest poliitikatest ning vajadusel luuakse eesmärki toetavaid uusi poliitikaid. Pikaajaline visioon luuakse koostöös maapiirkondades elavate inimestega.